

Дзед Мароз па-беларуску

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

— Прабачце, не падкажаце, дзе тут дзіцячы садок? — запытаўся ў дворніка Васіль.

— А вы хто? Навошта вам туды? — пачулася насцярожае ў адказ.

— Я — Дзед Мароз, — растлумачыў Васіль, — на навагодні ранішнікі іду.

— А, Дзядуля, — падабрэла жанчына з лапатай у руках, — вам вось туды, — хутка сарынтавалася суразмоўніца.

Услед жанчына пажадала добрых свят, а я падумала аб магчымых уласцівасцях слоў «Дзед Мароз», якія так хутка прымушаюць людзей мяняцца...

МІНІМУМ РЭКВІЗИТУ, МАКСІМУМ ШЧЫРАСЦІ

— Скажу адразу: дзеткі складання, яны толькі прыйшлі ў садок. Узрост 3—4 гады. Хтосьці больш сацыялізаваны, хтосьці менш, таму рыхтуйцеся да ўсяго, — хутка ўвяла ў курс справы педагог-псіхолаг садка.

— Справімся, не ўпершыню. Да таго ж хто, як не Дзед Мароз, ведае падыход да дзяцей? — з упэўненасцю адказаў Васіль.

Пасля галоўны герой навагодняга свята і загадка садка ўдакладнілі яшчэ некалькі важных момантаў наконце падарункаў, вершыкаў, музыкі.

— Зразумела, што ўсё прадбачыць цяжка. Але зрабіць усё магчымае для таго, каб у дзіцяці і яго бацькоў склалася адчуванне свята, я абавязаны, — удакладніў Дзед Мароз.

Што датычыцца нечаканасцяў, то Васіль сутыкаецца

ца з імі амаль заўсёды. Новы год — час чароўны, што тут скажаш. Вось, напрыклад, аднойчы прыйшлося забавіць сапраўднае тыграня, якое бацькі падарылі свайму сыну. Жывёла пазнала ў Марозе свайго папярэдняга гаспадара, які быў таксама сівы, і літаральна ўвесь вечар не адыходзіла ад Васіля — замест Снягуркі было! Дарэчы, пра тое, чаму Дзед Мароз без унучкі ходзіць, у Васіля знайшліся свае тлумачэнні.

— Па-першае, часцей за ўсё людзі хочуць, каб іх павіншаваў выключна Дзед Мароз, па-другое, працаваць аднаму зручней. Мне больш падабаецца спадзявацца толькі на сябе, а не залежаць ад напарніцы, якой бы казначай яна ні была, — раскажаў Васіль.

Тоны грыму наш Дзед Мароз не любіць. Лічыць гэта лішнім. Васіль давярае мне трохі падфарбаваць яму нос і бровы, але пільна сочыць за кожным маім рухам.

— Тут усё павінны гаварыць вочы, а не размаляваны твар, — кантралюе мой энтузіязм Дзед Мароз. — Маюць значэнне і голас, інтанацыя,

з якой ты звяртаешся да публікі. Усюды павінны быць мяжа.

Мінімум датычыцца і рэквізіту, і музыкі, пад якую адбываецца асноўнае дзеянне. «Трэба ўмець зацікавіць сваімі словамі, гісторыяй. Усё астатняе — другараднае. Ведаецца, хто б што ні казаў, а дзеці — добрыя слухачы», — лічыць Васіль.

Навагодня праграма Васіля звычайна доўжыцца гадзіну, але ўсё залежыць ад абставін, пажаданняў. Тут, як кажуць, на любы колер і густ. Датычыцца гэта і асноўнай канцэпцыі выступлення. Аднойчы «Трапічны Новы год на

Фота Надзеі БУЖАК.

востраве» ладзіць прыйшлося. Свята з пальмамі, бананамі і гарачымі танцамі спадабалася ўсім. Яшчэ б, Дзед Мароза ў кепцы і шортах не кожны год сустрэнеш!

СИЛА ВЕРЫ, МОВЫ І ЦУДУ

Да свайго першага навагодняга ранішніка маленькая Сафія з матуляй пачалі збірацца за месяц. Акрамя ружовай сукенкі і пышных бантаў, дзяўчынка падрыхтавала невялічкі верш.

— Я сама добра размаўляю па-беларуску, таму лічу, што і даччэ гэта не будзе лішнім, — дзеліцца матуля трохгадовай прынцэсы. — Да таго ж у школе потым будзе лягчэй.

Беларускамоўная група з'явілася ў садку сёлета. Ініцыятарамі выступілі самі бацькі дзяцей. Віталь Абакановіч быў адным з першых, хто падняў гэтае пытанне.

— Гэта цудоўна, калі ў дзіцяці ёсць магчымасць вучыць родную мову з трох гадоў, — лічыць Віталь, — знаёміцца з традыцыямі і культурай свайго народа. А дзіцячы садок, напэўна, найлепшае для гэтага месца.

Матуля Ганначкі, якая атрымала падарунак ад Дзеда Мароза, раскавае, што дачка не толькі сама вучыць мову, але і прымушае старэйшага браціка дома размаўляць па-беларуску.

— Я бачу, што дзеці мяне разумеюць, — кажа Васіль. — Яны ідуць на кантакт, а гэта галоўнае.

У Васіля дзве вышэйшыя адукацыі (ён культуролаг і рэжысёр), але, як кажа сам артыст, дзецям не патрэбны дыпламы. З імі ён працуе інтуітыўна.

А да Дзеда Мароза ўжо падышоў маленькі пірат. Хлопчык, відаць, таксама перахваляваўся, але, як кажа наш чараўнік, «прамаўчаць па-беларуску таксама ўмець трэба».

Неймаверна, але Дзед Мароза з заміраннем слухаліся не толькі малыя, але і іх бацькі: дзе яшчэ вы ўбачыце сур'вэянага тату ў ролі дуба ці маму траіх дзяцей, якая падхвацілася быць асінай?

Ранішнік скончыўся апоўдні. Задаволеныя дзеці і бацькі ззялі ўсмешкамі, а Дзед Ма-

Дзед Мароз вельмі даражыць тым, што хлопчыкі і дзяўчаткі давяраюць яму свае самыя патаемныя мары і жаданні. Хтосьці просіць зрабіць ляльку, падобную да таты, бо той надоўга з'язджае ў камандзіроўкі. Нехта спрабуе праз Дзеда Мароза перадаць прывітанне бабулі-нябожчыцы і пахваліцца, што «раніцай есць кашу і вучыць алфавіт».

— Чаму ты рыдаеш? — звяртаецца да свайго сына ў касцюме медзвездзянці бацька. — Вершык забыўся?

— Я падаЛунак хачу і дадо-му, — скрозь слёзы вымаўляе малое.

роз прызнаўся, што крыху стамаюцца. У апошнія дні снежня графік чараўніка распісаны па гадзінах і ўсюды трэба паспець.

— Як усё прайшло? — запыталася каля ганка дворнік, што зранку падказала дарогу да садка. — А дарослым жаданне загадваць можна? Ці усё гэта глупства?

Дзед Мароз усміхнуўся і, ухваляючы, кінуў: «Цуды не маюць межаў. Ні моўных, ні тэрытарыяльных, ні ўзроста-вых. Яны заўжды адбываюцца з тымі, хто ў іх верыць...»

Кацярына АСМЫКОВІЧ. asmykovich@vziazda.by

■ Дапамога

ЦАНА ЖЫЦЦЯ

«Нягледзячы на тое, што матэрыяльны стан беларусаў у апошнія гады не палепшыўся, дабрачынцаў менш не стала. Мы нават заўважылі тэндэнцыю: у крызіс колькасць дарыльшчыкаў павялічваецца», — прызналіся нам у адным з дабрачынных фондаў. Для сем'яў, якім трэба знайсці на лячэнне свайго дзіцяці па 50—70 тысяч еўра, неабякавыя грамадзяне часам адзіная надзея.

Сярэдняе ахвяраванне — 10 рублёў

225 ахвяраванняў. Амаль столькі штодзень паступае ў Міжнародны дабрачынны фонд дапамогі дзецям «Шанс». З пачатку года арганізацыі ўдалося сабраць амаль 1,8 мільёна долараў.

Калі казаць аб адраснай фінансавай дапамозе дзецям, то 40 працэнтаў ахвяраванняў прыпадае на долю юрыдычных асоб, астатнія 60 працэнтаў пералічаюць прыватныя асобы. Кожны пяты перадае грошы ў фонд пастаянна. Сярэдні чэк — 10 рублёў.

— Мы заўсёды ўдзячны кожнаму ахвяраванню, бо ведаем дакладна, што маленькай дапамогі не бывае, — кажа спецыяліст па сувязях з грамадскасцю фонду Настасся ШАЦЬКО і адзначае, што часам памер паступлення дасягае і 10 тысяч рублёў.

Летась фонд змог дапамагчы 162 падапечным. Дыягназы ў дзяцей розныя. На збор самых вялікіх сум (каля 100 тысяч долараў) у арганізацыі ідзе 1,5—2 месяцы. Грошы выдаткоўваюцца на аперацыі, абследаванні, рэпараты, медтэхніку. Лячэнне хворых дзяцей аплатаюць у тых выпадках, калі па нейкіх прычынах высокакваліфікаваная медыцынская дапамога не можа быць аказана дзяржаўнымі медустановамі ці пакрыта за кошт бюджэту.

Каб прыцягнуць сродкі, фонд раскавае гісторыі сваіх падапечных праз сайт, сацыяльныя сеткі, СМІ. Людзі адгукаюцца, бо адчуваюць, што дапамагаюць канкрэтнай сям'і. Арганізацыя таксама рэгулярна дзеліцца з дабрачынцамі навінамі аб дзецях, і гэта дапамагае захоўваць сувязь з дарыльшчыкамі.

У апошнія гады ўсё больш кампаній звяртаецца да фонду і прапануе праводзіць акцыі на карысць падапечных. Так, адна ювелірная фірма ўсё сродкі, атрыманыя з продажу пэўнай калекцыі падвесак, перадае на лячэнне кагосьці з дзяцей. А сетка кніжных крамаў штотомся пералічае на рахунак фонду да трох працэнтаў ад выручкі.

— Што тычыцца не зусім паспяховых акцый, то, на мой погляд, у Беларусі пакуль не прыжыліся інтэрнэт-акцыі, калі трэба штосьці зрабіць у сацыяльных сетках, напрыклад, — мяркуе суразмоўніца. — Хаця на захадзе яны наадварот вельмі папулярныя і збіраюць немалыя сродкі.

Неабякавыя пенсіянеры

Як дабрачынныя арганізацыі вызначаюць, каму з дзяцей, чые бацькі звяртаюцца да іх, дапамога патрэбна ў першую чаргу? **Вера ГАХАВА, выканаўчы дырэктар мясцовага фонду «Дотык да жыцця»** (іх падапечныя — малыя з анкалогіяй і ДЦП), раскавае, што яны абаліраюцца на рэкамендацыі беларускіх урачоў:

— Мы цесна працуем з Рэспубліканскім навукова-практычным цэнтрам дзіцячай анкалогіі, гематалогіі і імуналогіі. Яны падказваюць, у каго з дзяцей курс лячэння даў прагрэс і варта працягваць, а каму трэба зрабіць аперацыю як мага хутчэй.

Перш чым пачаць збіраць грошы на заяўцы бацькоў, просяць іх даць гісторыю хваробы дзіцяці з рэкамендацыямі па далейшым лячэнні, рахунак-фактуру з замежнай клінікі, якая гатова прыняць малога. Няма дакументаў — ні аб якой дапамозе не можа ісці размова.

Сярод юрыдычных асоб, што ахвяраюць сродкі, — індывідуальныя прадпрыемальнікі, агенцтвы нерухомаści, транспартна-лагістычныя і ІТ-кампаніі. Што да прыватных асоб, якія не застаюцца абякавымі, то ў іх ліку — людзі розных узростаў.

— Калі па радыё аб'яўляем пра акцыю, прыходзяць пенсіянеры (у Расіі і Еўропе, дарэчы, гэта самая актыўная катэгорыя сярод дарыльшчыкаў. — **Аўт.**). Нават 5 рублёў ба-

булі прыносяць і просяць: «Гэта таму хлопчыку, калі ласка, перадайце». Не скажу, што грамадства зачарсцвела. Дзякуй Богу, звяртаюць увагу, — дзеліцца Вера Гахава.

Большасць ахвярадаўцаў прыцягваецца праз сайт фонду, але арганізацыя праводзіць і розныя акцыі для збору сродкаў. Напрыклад, на ручкі калясак у гандлёвым цэнтры прымацоўваюць спецыяльныя планшэты, дзе размяшчаюць фота дзіцяці, якому патрэбны грошы на лячэнне, інфармацыю пра яго захворванне. Ці ўдзельнічаюць у кірмашах (як пра Віла, у Калядках і Вербным). Валанцёры для гэтых выстаў робяць паштоўкі, плятуць вяночкі, шыюць лялькі, якія потым прадаюцца за ахвяраванні. А да Дня дзіцяці фонд ладзіць на карысць падапечных дабрачынны канцэрт з удзелам беларускіх «зорак».

Кампанія «БелаВія», дарэчы, робіць фонду зніжкі да 25 працэнтаў. Таму на пералётах для сем'яў (а многім даводзіцца вазіць дзіця за мяжу на паўторныя абследаванні) удаецца сэканоміць.

Прыбытак з лімананду і тартоў

— Мы не выкарыстоўваем жаласлівыя гісторыі. І не зазіраем людзям у кішэнку: маўляў, кубак кавы каштуе два долары, ты мог бы ахвяраваць гэту суму на дабрачыннасць. Ніколі не кажам, як чалавеку трэба распарадзіцца фінансамі. Наадварот, ста-

раемся быць у тым месцы, дзе людзі трацяць грошы, і прапануем патраціць іх з карысцю для дзяцей, — дзеліцца вопытам **сузаснавальнік украінскага дабрачыннага фонду «Таблетачкі» Ірына ЛІТООУЧАНКА**.

70 працэнтаў паступленняў у арганізацыю — ад фізічных асоб. Прыцягнуць сродкі ў многім дапамагаюць менавіта акцыі. У некаторых рэстаранах «Таблетачкі» запусцілі дабрачынныя дэсерты, ад якіх папраўляюцца толькі дзеці, бо ўсе грошы з такіх піражкоў і тартоў ідуць у фонд. Улетку арганізацыя робіць вялікую акцыю «Дзень лімананду». Сёлета ў ёй удзельнічала больш за 400 устаноў па ўсёй краіне.

— Прапануем кавярням адмовіцца ад прыбытку з лімананднага напою, забраць сабе толькі сабекошт. А мы за гэта прыцягваем да іх кліентаў. Чаму гэта выгадна рэстаратарам? Бо жніўне — спакойны сезон, усё раз'язджаюцца падчас водпуску або адпачываюць на вуліцы. У сярэднім мы збіраем з гэтай акцыі 19—23 тысячы долараў, — падлічвае Ірына Літоўчанка.

У падобным фармаце фонд працуе таксама з кінатэатрамі. Адзін сеанс на тыдзень — напрыклад, дзіцячы мультфільм ранкам — робіць дабрачынным. А акцыя з сеткай кавярняў (калі невялікая сума з кожнага кубка кавы ідзе на дапамогу анкахворым дзецям) прыносіць 11 тысяч долараў штотомся.

Наталія ЛУБНЕЎСКАЯ. lubneuskaya@vziazda.by